

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in octo libros physicorum Aristotelis - Cod. Ettenheim-Münster 192

Aristoteles

[S.l.], 1629-1630

Liber octavus physicorum

[urn:nbn:de:bsz:31-116321](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116321)

**LIBER
OCTAVVS
PHYSICO
RVM**

*Profens a
de archi
quem ju
ozami na*

*Q
V
DE A
MVND
TATI
TO*

Præfatus agit liter de aeternitate mundi et
 de artifice sic dicitur continetur 10. cap:
 quem summam nos breuiter per sequentia
 examinabimus.

QVAESTIO
 VNICA
 DE AETERNITATE
 MVNDI ET IMMOBILI-
 TATE PRIMI MO-
 TORIS

Dubium Primum.
An mundus fuerit ab æterno, uel an saltem potuerit
esse ab æterno, et etiam an
possit in æternum durare;
quod etiam de aliis cre-
aturis quæritur? ~ A

Conclusio Prima.

Mundus non fuit ab æterno sed de
novo in corpore esse per creaturam.
Hæc sententia contra veterum hæc defendentium
mundum fuisse ab æterno quia antiquis phisicis.
Nra hæc sententia de fide patet ex ss Litteris Jo
ex illo Genesis in In primis creauit deus caelum et
terram

terram. Item ex illo Joan: ubi dicitur Pater
 clarifica Filium ea claritate qua habuit
 antequam mundus fieret. Est ergo Causa nostra
 verba ista fidei arca qua erravit destitit
 lumine fidei. Quod & hanc causam seculi
 multa adferri ab Auct: sed nulla eam
 demonstrativa vel cet. sint probabiles. Idcirco quas
 & vita. si multa quoniam fuisse & Deo
 produxit mundum in hunc quod hanc cognos-
 citur Deum non tunc esse cum eum conditorem
 sed et libere id fecisse. et in hunc sit plas-
 cito nullo cogente. ex quo cognoscimus
 magna perfectiorem Dei. rursus quas &
 se hunc adducit. bene potest a plures solui
 Christiano, vel quod hanc aut quos plures asseren-
 tes mundum in eum & generatum, magna
 nam habeant.

Pluribus ergo contra causam. si mundus in eum
 produxit esse in hunc se generat & sunt motor & sub-
 mot:

mutabilis; atq; salm e. huc. go. pto seq: ut
n. drey veluit pducere mundu ab eterno,
vel non veluit ab eterno, si ab eterno no,
huc. go p dicit ab eterno. It hae g. h. u. a.
pocita n. caa efficiunt q. e. sufficienti pma
ad opandm, statim seq. effy. sed voluntas
dicit e caa efficiens officia ipm. go si drey
veluit g. d. e. ab eterno mundu, mundu
fuit ab eterno p d. u. c. h. y. . Altem non ero
viri neq; alius habui sed drey atq; ue auct
in h. u. e. quem non habui sed ab eterno, et
gesto epul mutabz q. ha. de. d. u. s. i. a. neq;.

R. d. u. e. n. u. l. u. i. p. e. p. d. u. c. e. m. u. n. d. u. m. a. b. e. t. e. r. n. o.,
cum in eternitate sed in h. u. e., et q. h. u. e. non in h. u. e.
mutas ex parte d. u. i., creatio n. nihil reale
non ponit in d. u. e., s. h. u. e. sed t. u. r. o. p. p. i. r. o. t. o.
It. p. b. a. e. n. R. d. u. e. n. e. n. e. p. e. d. e. c. a. n. n. e. n. a.

non

non new de caa libera qualitate drey roffi:
creaturam.

Aliter d. Bonitate communitatis sui
fil drey fuit ab eterno beny et frume beny,
go ab eterno de huius se coire. go mundi
fuit ab eterno. Longe angustia. Mety fuit ab
eterno. go et mundi. geyra jll. pto omis. nam
dato quorumque metu, debet suspenni alcy
molite et illud molite (cum fil factum
p metu, item suspenni aliud molite et
fite in nifrii huius. go mety fuit ab eterno.

R. S. M. Bonitate communitatis sui
fil drey com mediu. n. m. huius atque
C. m. drey go ut drey fuit beny ab eterno
sufficit q ab eterno se ad nicha coirent,
se q naa Dei fil ab eterno coirenta et
Irenis. communitatis vero ad coirenta cum fil
libera bene potuit a Deo suspenni
et

et obzere sibi certos medos et certa tempus in
quo se commicant ad extra. Ad Conf. R.
Non eo mobile debere fieri q. motu, sed
prope fieri q. creatum. ob q. hoc pot. ad futurum
angit. Dico ab eterno non fuit nem. h. ceu,
mundus a uno reale, et hoc est act. rate. q.
v. h. q. fuit ab eterno veniens. q. mundus
fuit ab eterno. R. Dist. aut. Hoc nem.
fuisse ab eterno neg. abne nem. positine.
vel ut dij. di. mund. Veritate fuit, non ob.
i. et h. i. a. / p.

Conclusio Secunda.

Mundus bene potest à parte post durare in eter-
num ex solo concursu ordinario Dei, licet hoc de
facto non sit futurum ut fides catholica docet iuxta
illa verba. Caelum et terra transibunt, verba
autem mea non transibunt.

Pr. Canto 70. Imprimis quo ad creaturas incorruptas,
tales ut sunt Angeli, Caeli et Animae racionales.

Et

Agno ad ho
gdista crea
non repug
creaturas co
Cetero legu
ordinario, da
à parte post
illum nullu
nario et h. i.
p. n. n. co
at obzere p
m. induc
in ha. n. m.
Et h. i. ep. di
fate. f. h. m.
Mundus h. i. m.
f. i. t. et. f. m.
durat q. h. i.
durat, hoc a
ex contrariis q.
non p. in a. b.
Ad h. i. d. i. c. e.
q. h. i. d. i. c. e.

Et quo ad hoc non indiget tanto magna gratia, cum n.
 quidam creatura nullam habeat imperium corruptibilem
 non repugnat quia in aeternum durat. quo ad alias vero
 creaturas corruptibiles pro tanto, supponendo naturam
 tantum loqui de cursu suo ordinario, non de extra
 ordinario, de hoc non est certum quod potest mundus ab aeterno
 a parte potest durare si deus per potentiam suam absolute
 illum vellet conservare; nos non loquimur de cursu ordi-
 nario et vicinis quibuslibet individuum sit ex pa-
 rtia natura corruptibile et sequens ex propria natura debet,
 et aligito perire tamen per generas generas semper perit
 unum individuum alteri succedere usque in aeternum
 in hoc non nulla apparet repugnantia; et hoc tanto non
 est tamen spiritum distinctum, et obiectum quod gratia illa fieri potest;
 facile servantur et sunt hanc sequentia.

Mundus habuit initium ex sua natura. ergo ex propria natura
 habet et finem. Deinde sequens si mundus perit in aeternum
 durare quod habet vires infinitas, quia ex natura perit in infinitum
 durare, hoc a se falsum est. Adde quod mundus sit compositus
 ex contrariis. ergo ex sua natura et cum cursu ordinario
 non potest in aeternum durare.

Ad primum dices negde agnam dat instaurata in Angulo,
~~quod licet non sit infinitum in hunc, potest tamen in aeternum durare,~~

ff

Ad 2^m q^o falsam esse seq. ut patet in Angulo q^o licet sit
infinite virtutis sit t^o in eternum durare q^o carentia
ghraniam, ita et mundi sit, licet ob aliam rationem scilicet
perpetuam individuum successionem. Ad 3^m q^o g^o
aut, et dist: sequens, quo ad determinata individua
quo ad generationem suam q^o ghramam inchoat,
num successionem, nego sequens. ?

Maiores distas an supposito q^o mundi defuncto non
sunt ab eterno saltim q^o petram dei absoluta
poterit esse ab eterno in qua non sunt 5. sententia
quas refert m. p^o ames j. p. q. 96. a. 2. in de aq^o hili.
Pro hinc refertur in h^o et t^o munda caritas
in se completa creaturas q^odam n. sunt in corrupti-
biles, q^odam corruptibiles, q^odam sunt q^o generantur,
q^odam q^o creatur. Item q^odam sunt q^o manent
q^odam, successorum, hoc supposito.

Conclusio Tertia.

De petra dei absoluta mundi bene potuit
esse ab eterno quo ad creaturas tam in corrupti-
biles quam corruptibiles q^o manentes in
Cento

Cetera d. th: opus: 27. de ateo nitate mundi.
 Ite rae qd ha non repugnat ex parte cae
 efficiens neq; ex parte ipse neq; ex parte ipse
 effectivis, neq; tandem ex parte medi facientis.
 go ex nullo capite repugnat. Hec ex parte cae
 si in hoc repugnaret mixe, qd cae debet esse
 pueri Jurae suo esse. ha a non petiq. go. pte m.
 cae opus in in stanti non petil esse pueri Jurae
 suo esse atq; dicit in in stanti pte est res pua.
 neuter tam corruptibiles qua in corruptibiles
 go. in pte in sole q in eodem in stanti in quo
 accepit esse statim et illu miravit qd illum
 e alio in stantia: pte et rae. Vnde caetina
 e in eodem in stanti cum sua cae go et qd
 illiq; pte esse simul cum illa mixe pte cae e com.
 pleta et effecta. et qd pte et pte in eodem
 in stanti esse cum pte pte qd. nihil n. obstat
 quo minus in illo in stanti esse. Tunc ultra,
 sed dicit ab eterno sunt in stantia in stantia. go
 ab eterno potuit qd dicit - et go ab eterno
 potuit

petitio est in petro. non pro modo quo res aut cor,
rationalis et ubi. quo ad corruptibiles petro. quia
hic illa res per eam cursum non fuerit et metu
et quod successione tu non repugnat et fuerit
in instanti ut per apte in genere huiusmodi
in instanti in quo est quod quantitas qualitas
et ubi per rationem supra insinuatam. Et quod aliter
libere fieri in instanti.

Neque repugnat et ex parte rei producta quia ex
haec non est quod creatura est adhibita aliter,
mutatis aut quod est aliter non est. sed tu quod coexisti.
Sed in parte ante, insinuat dicitur quia caret
intra sua dicitur. ut apte per in Angelo et licet
a parte post in instanti dicitur tu non est aliter
est. Neque et repugnat ex parte ipsius producti
non. Et quia aliter instantanea haec licet fieri peculi,
aut quod res producta et illa potest coexistere ipsi
producti, et si producti creatura et instanti,
non, non repugnat et ex parte producti omni

q

et creatura
quod per
non enim
fuerit, et
et non per
enim per
instantanea
tunc et illa
instanti. Et
et aliter
fieri ex non
ad aliter
ex parte non
est ad eam
per quod. fieri
aut libere
per, et et
ex et et quod
instanti per
instanti.

q̄ creatura coexistat Deo ab eterno p̄ducenti.
 quia p̄t. p̄t. aīo. nam nichil vel aliis successi-
 na enim non p̄t. esse in instanti s̄c̄l in h̄m̄
 sequenti, adfert se cum annexa implicatōe
 q̄ res p̄ducta p̄ illam s̄c̄l in eodem in h̄m̄
 cum p̄ducente. q̄o nichil q̄ non e nichil s̄c̄l
 instantanea t̄t̄t s̄c̄l hoc peculiare q̄ p̄duc-
 tum q̄ illa p̄t. coexistere p̄ducenti in eodem
 instanti. Deinde creatio non p̄t. q̄ res trans-
 eat ab esse a non esse ad esse, s̄c̄l t̄t̄t p̄t. q̄ res
 fiat ex nullo supposito s̄c̄l. atq̄ hoc p̄t. ut
 ab eterno fieri q̄o. neq̄. tandem repugnet
 ex parte modi p̄ducti om̄is s̄c̄l. q̄ Deo libere
 op̄t. ad extra, h̄c̄ n. non obstat q̄ ab eterno
 p̄t. op̄ari. sicut de facto ab eterno Deo habuit
 actu libere voluntatis p̄ducenti mundum in
 h̄m̄, ita ut p̄t. p̄ducere ille ab eterno.
 q̄o ex eo q̄ libere agit non amittit p̄t. vim
 infinitam s̄c̄l ab eterno habuit infinitam
 virtutem. q̄o.

Circa

Corruptio hinc thera. quod quod dicitur res prima,
natura corrupta: potest esse ab eterno, sed de nobis.
videtur in parte naturali corrupta sit semper tunc ad
deum quod deus deberet mutare diffinitiones rerum
ad hoc ut in hinc deum aliquid corruptibile ab
eterno duraret. nam videtur equum esse.
vel aliter spiritus corrupti libris si relinquatur sua
natura semper vergit ad interitum, ideoque ut esset
ab eterno deus deberet illud quod ab eterno
cum hac lege, ut gubernaret illud quod in finem
semper, hoc est non de spiritu rerum corruptibili,
tunc quod generatio natus succedentes sperari potest.
vel magis patitur in parte spirituali.

Conclusio Quarta.

Non implicat generatio rerum naturalium
corruptibilitatem naturam modo factas esse ab
eterno. Excepta tamen generatio humana natura.

Pro Cento quo ad naturam partem et pro ea
dictis per prorsus. Nam deus potest ab eterno
gubernare

pro in
una parte
potest esse
et de
aliquid
et quod
de Cento
sunt
spiritus
pro sequitur
et spiritus
de semper
spiritus
ita scilicet
si esse
parte ante
et non de
spiritus
aliquid

potest in duos duos species corruptibilitatem. atque haec
 bene poterunt sibi generare similitudinem. quod ad obsequium
 poterunt generare specie non corruptibilitatem. in
 p[ro]p[ri]o. et dicitur. in. p[ro]p[ri]o. Deo n[on] in illo casu non
 abstraheret in unum p[ro]ductum r[ati]o: aliter. q[ui]d.
 et q[ui]d et in duos duos poterunt sibi generare.
 Et contra. Si generatio humana nata
 fuerit vel potuerit esse ab eterno tunc iam
 esset actu infinita anima. hoc a. dicitur. q[ui]d.
 p[ro]p[ri]o sequitur. nam p[er]cipit infiniti homines,
 et quilibet habet sibi unam animam indeficientem
 et sempiternam et p[ro]p[ri]a nata. q[ui]d iam
 esset infinita anima actu. Haec actus satisfact
 ita scribitur quia nec est stabilitas ad unum p[ro]p[ri]um.
 Si. esse quidem in illo casu infinitas animas in
 parte ante, non a. a parte post. q[ui]d satis
 a q[ui]d nec desit actu infinita s[er]m[one] p[ro]p[ri]o. nam
 q[ui]d. q[ui]d saltem anima illa q[ui]d predicatur in se
 ab ip[s]o ordine ad unum sempiternum in quo respicit
 generatio.

generatio humana est actus infinitus nulliusque
speciei in multitudine. quia ad actum sui ipsi vel
ad semper plures et plures actus accipi potest, quia ab
aeterno fuerunt producti. ergo absoluta loquendo
sunt actus infiniti aeterni.

SICUT. hoc item contingere in aliis generatibus
si ab aeterno fuerunt generati et quoniam
nam est infinitus et ad eundem actum. **R.**

Notato autem ad **16.** ut **R.** Nota. non frustra in
certis specie additur, huiusmodi modo factus, quod
curia voluit nisi mare quod illas generat debent
fieri per alterationem et diversitas natus ita ut tam
indivisi duo per generationem producti, quia eorum for-
ma tam diu durarent quanta diu natura illam
postulat. Certum est autem quod a natura habeant
verum tempus in quo tam indivisi duo per
formas rem completum excepta natura huius-
modi, perire autem. de hac natura non est verbum
actus infiniti et. Ex quo colligitur aperte,
bene

Bene p̄hūisr̄ epe ab aeterno datus generatus rem
 corruptibilit̄m quam forma simul cum r̄idui d̄is
 m̄bere uul. neu p̄t̄ a. hoc epe si d̄y ab aeterno
 p̄ferat formas illam.

Alii aut̄ p̄o contra z̄am Card: SS. PP. fr:
 August: et Ambrosiū negant̄ r̄ta creatura
 epe deo p̄se coeterna.

P̄. SS. PP. t̄m uelle creatur̄s non p̄se
 epe competere aeternitatem p̄uli Deo.
 q̄a epe aeternitas d̄it d̄matur plus r̄ter,
 minabilem. haec e. neg: J̄m se t̄tam, neg:
 J̄m partem, nec acti nec p̄ta terminabilem.
 aeternitas uero p̄ticipata non p̄t̄ se t̄t̄,
 q̄ licet non habeat r̄it̄m, epe t̄a terminabi-
 lis et desichilis - ob hoc p̄t̄ ḡnere creatura.

Alii et̄ p̄o creatura n̄m p̄t̄ epe nisi t̄mpe,
 ab a non epe ad epe, sed q̄ ab aeterno habuit
 epe nunquam habuit non epe, sed p̄t̄ habuit
 epe, p̄o nulla creatura p̄t̄uit epe ab aeterno.

m.

m. pto es creatura non hnt ou se spe. qd ab
alio hnt. ultra. qd p generacem vel createm.
nem n. dat medum. si p generacem hnt ope
ab eterno, imm ad generacem gaurat pntas
hnt pntas nntin fo in illig creatura trans,
bil a neu spe ad spe. qd non fuit ab eterno.
Si p createm qd res illa fuit pnt sub nihilo. qd
pnt hnt non spe, pto qd qnta creat nihil
aliud qnta pntio rei ex nihilo.

R. N. M. ad pb. qd dco bnt pnt entymena.
per hec n. qd dco m. creaturam pnt spe ab
eterno non vidum dco qd hnt non hnt
spe a dco, hnt n. spe in dco hnt error ut
recte ait St. Thomas 1. 1. q. 106. ad 1. q. 106.
tam dco, hnt spe p createm. ad hnt m.
pntatem R. createm hnt pnt qd res fuit
ex nullo qd pntio fto, nam ex ipso qd res
fuit in depend outor ab alio hnt a fto,
non

non generalis sed creata. Unde res licet fieri ab
 aeterno pot fieri independenter ab alio hinc in
 isto dicitur ab aeterno esse creata.

¶ Ex. 10 ex D. Th. Creatum quidem quidem
 non esse, aut naa tu, non durat.

Dices. go in eodem instanti reali sunt res
 esse, et non esse, p. 10. Sed q. duo instantia
 naa quoniam in eodem instanti reali sunt.

¶ Ex. 11. Sed q. 10. dicitur 3. Doctor non esse quidem,
 et naa creatum, non nulli q. res simul sunt
 esse, et non esse, sed q. talis scilicet res non relinquitur
 nisi simul naa nil dicitur, et q. 10. non esse.

esse a. 10. hinc ab alio, nam q. ab aliis competit
 et se ipso p. 10. competit quia illud q. competit
 et ab alio. Nec p. 10. dicitur creatum ex se
 ipso competere non esse, res ulla dicitur quod
 non esse sed q. in hinc sunt naa creatura hinc
 in hinc sunt naa res. Sed velimus dices, q.
 si creatura non ad in vel ab alio pot fieri
 p. 10. ab illo esse, illa non hinc esse.

in que differt à teo & à se hōt ope.

Qui cū causa qam. Si pōtūrent ope ab
atēni generatū hūc modo spēt in finitū pōtū
mult: actū. sūd requirēt ope multitudine
in finitū generatū. qō. pōtū sēp: ab atēni
usq; ad hōc in stantē in finitū tempū. qō si
frūpēt ab atēni debent ope in finitū, qā
alios non pōt in finitū tempū qfūmē. n.
nō pōt. qā hōc ultimo leone, n. g. q in hōc
in stantē generatū dōmēi ordē spēt nō ut
in illa leonem pō à deo pōtū q creatū.
qō spēt multū finitū pōtū qfūmē. qā etiam
dēt dūctū leonū nō nōq; dūctū leonū
et qō cōt leonē qfūmē in nōmē finitū pōtū
et generatū.

R. N. m. Ad pō: Et admittit ut dōmēi ordē ut
illū in leonem, non tū ita ut pōtū dēt q nō
quasi pōtū generatū et illo factū, qā
ille

ille
qō pōtū
tū a pōtū
rātū d
leō d
qō d
qō d
dōmēi
qā cōt
nōq; ille
dōmēi
qō d
dē d
de rēly
De pōtū
qō d
qō d
nōq; d
Si pōtū
tū pōtū d

ille leo na ita generavit electo mi nati lecte
 qd prius generavit aliu et aliu unq; in infinis
 tu à parte ante, et sic bene leones yron gus,
 ratis à parte ante specul infinita, unde ille
 leo specul prius aut prior existit tu
 qd aliu nulli aliq; cepit non vero posthuc
 qd licet quidam dicitur quoniam generavit
 determinata ex illis non tu tota collectione,
 qd ante quoniam dicit aliis usq; in infinitum
 unde ille leo non dicit ordine ad aliu legem
 ad em. qd bene specul aliq; in dicitur qd ab ipso
 genitro qd tu nupcial in casu proitis. et hoc
 de rety qd manentely.

De successivis melu si: d f hinc magna
 et coha veris qd em velual non reyngrare
 qd tempus et mety fuerit ab aliis. Alij id reyngr.
 nare affirmant. Primi pband hoc modo.

Si reyngrant id nare specul qd mety et tempus
 hinc prius et posterior et una polum post aliu

Sed

sed hanc ratio nullam e. qd pto. n. qd licet in fine,
cessante deo puz d. puz d. ita ut una pars sine,
redat alteri non tu e. omni dare aliquo debet.
mi natura partium sed ante quantitates figurata
dat alia. ut qualitates dabo d. figurato datur
alia. d. licet repugnet q. ut q. inchoat puz d.
puz d. nequeat fitur aliqua detor minutor
partium ope ab altero, non tu repugnet q.
ante quantitates partium puz d. rem deo alia
genus, d. dabo alia, nuz alia d. sic in infinita.
si ut dicit tempus in altera dicit non recipere
ut fitur aliqua detor minutor partium puz d.
rem dicit in altera. sed dabo q. puz d. quantitates
partium sequuntur alia d. alia usq. in infinitum
Qui vero submittit implicat sic puz. nuz
d. tempus se sua ratio partium q. una pars
puz d. nuz quoniam alia, sed huc non potest huc in
altera minutor. qd m. puz d. se sua ratio puz d.
m. puz. d. dicitur d. dabo simul d. puz d. puz d.

et ad unum illud quod est perfectius in natura non erit
 ab aeterno quod illud quod est prius percipit aliqua
 duratione. Et cum in eternitate non sit perfectius
 illa posterior pars non erit ab aeterno.

Ad hoc 2. factum videtur quod placet, vel
 aliter sit probatum quod.

Dubium Vltimum
 Utrum primus Motor
 sit immobilis, aeternus,
 simplex, infinitae virtu-
 tis. Et an immobilitatem
 illius Aristoteles recte
 probauerit?

Conclusio Prima.

Deus

Deus est immobilis ^{ex pers} et mutabilis.
Petrus Comto ex SS. Litteris. Ego Dominus et non conitor.
pater noster. Deus est actus purissimus carnis et potest
liberitate. Deus est immobilis. potest generare. esse mobile
lecte esse in patria, quia motus est actus in patria entis.
autem pater est patria et supponit actum et quia potest reduci
ad actum, sed contra in motu quod Deus non potest
poni aliud motus alias non esset in motu.
Deus in motu et multa peritiam habet. sic est per hoc
tam perari Deum esse mobilem motu. per hoc
non a. motus metaphysica vel in deo entis
sunt actus motus vel ad voluntatis quia talis motus
sunt actus per hoc. Et quod localis actus voluntatis
et motus sunt mutabilis in substantia et actus rei per hoc,
hoc, in deo non est quod illos mutabilis, ita ut hoc,
localis non in actu voluntatis vel motus quem
ad obiectum non habuerat, quia ad talis actus
debetur Deus habet peritiam actus peritiam in ordine
ad actum ab ea distinctum et de novo adveniente
reperitur in motu quod est purus et simplicissimus
actus

atq, et illa ~~proba~~ ~~Leberita~~ ad actu q' actu actu
 et q' deq' non est p'nt' actu.

Conclusio Secunda.

Primum in eodem spe plane immobilem recte
 p'banit Actus. et rae illig' e' ista.

Omne q' movet vel movet a se vel ab alio,
 non a se ut p'batu' e' supra. q' nihil pot' se ip'su
 realiter movere p'ter idem. q' movet ab
 alio. Unde vlt'ra. Sed illud movet aliud vel non,
 hoc non admittit. q' idem movet ab alio.
 et illud item ab alio et sic in infinitu'. sed
 q' p'p' in infinitu' non e' admittendu' q' idem
 admittendu' e' p'm' movens plane immobile
 p'ter n' si daret p'p' in infinitu' in moventib'z
 nullu' est movet. hoc a e' falsu' q' p'ter se q'
 in his q' est subordinau' nullu' movet nisi
 movet ab alio, sed hoc non pot' fieri si est
 q' p'p' in infinitu' q' p'ter n'. q' non est
 alig' p'm' q' movet cetera q' p'cedens in infi
 nitu'

fructu. qd tandem e pmo motor q sit p lano motu
neg: à se ipso neg: ab alio. et de hac re latius
i. p. q. 2a.

Conclusio Tertia.

Primus motor debet esse unus, Ita ut non sint
plures primi motores neg: sunt esse.

Ita Conto. Primus motor e pfectissimus generis
oem pfectiorem in seipso a subit. qd non debet
esse unus. pto aut. si n. aliqd pfectiois ipsi
de se ipso, pto ad illa qe querenda moueri, et qd
est motus q salm e. qdna vero pto. si
essent duo primi motores ab ipso pfectio esset
in uno q non esset in alio. qd qdlibet non esset
pfectissimus. pto aut. ideo n. duo distingunt
q aliqd reperit in uno, q non in alio, salm
q non differat ab alio, a pfectio, qd aliqna
pfectio esset in uno, q non in alio. i.

Conto

Conclusio Quarta.

Primus motor debet esse aeternus.

Ita Causa ex dictis. Deus est plane immutabilis. ergo
aeternus. aut per se quia immutabilitate rationis
sunt aeternitatis, ideoque nihil quod fuerit in
aeternum durat, quia immutabile, sed primus motor est
et immutabilis. ergo aeternus.

Conclusio Quinta.

Primus motor est simplex et non compositus.

Ita ratio. in eo composito reperitur aliquid et potentia
sed in eo motore nulla quod idem potentia, sed quibus
tunc supra. ergo non est compositus.

Conclusio Sexta.

Primus motor habet esse necessarium
ita ut non sit non esse.

Ita Causa. sed quod sit esse, et non esse, est mutabile,
tunc, sed primus motor est plane immutabilis. ergo
habet esse necessarium. et ergo non sit non esse. m. p. h.

m.

m. et gubal ex dicitur. p^ro g^ro. q^d n. neu p^ro non
est n^{on} e. s^{ed} p^ro motor p^ro non est. g^ro.

Conclusio Septima.

Primus motor est infinite perfectus, et restit
n^{on} est in^{ter}ditio in agendo. p^r

P^ro C^ont^ro q^{uo} ad utramq^{ue} p^{ar}tem. Primus
motor h^{ab}et est a se. g^ro h^{ab}et est infinite perfectus.

o^{mn}is p^ro. si n. h^{ab}et est ab alio, non est p^ro mouens.

g^ro p^ro. q^uia a nullo limitaretur ip^sius est. p^ro
h^{ab}et q^uia dependet ab alio causal^{it}er limitatur

in est. g^ro si primus motor a nullo alio depen
det h^{ab}et est infinite perfectus. P^ro eadem

g^ro. Primus motor debet posse mouere
est melius boni alie existenti^{ae} q^uam p^ro

h^{ab}et g^ro h^{ab}et perfectus est in creaturam et
p^ro h^{ab}et q^uod s^unt infinite p^ro g^ro. est n.

q^uod mouet aliud ad aliquam perfecti^{on}em p^ro
h^{ab}et in se illa g^ro si p^ro mouere infinite
creaturas g^ro h^{ab}et infinite perfecti^{on}em.

g^ro

2o primus motor est infinitus partibus.
 Propter ea pars ex dictis. Virtus agentis facit
 ipsum esse, cuius esse primi motoris est infinitum.
 2o et virtus agentis.

Conclusio Octava.

Primus motor est virtuosus et habet intellectum
 et voluntatem.

Item quod ad eam proprie nis est virtus.

Primus motor debet movere eam. 2o est virtus
 quod virtus. propter quod, quia movens debet esse simul
 cum re mota, saltem quo ad virtutem;
 primus motor vero potest movere non tantum virtuosum
 quo ad virtutem, sed et quo ad substantiam,
 quia in ipsa virtus agentis non differt a virtute
 mota. 2a pars. Primus motor non timet
 se agere aut suum finem, hoc enim inducit
 magnam imperfectionem. 2o agit propter finem
 et agnoscit finem. propter ultimum quod non
 cognoscit finem et tunc agit propter finem movens
 et.

alio in finem vel pot in brutis. ob primus motor
non pot moveri ab alio. go cum agat se finem
agnoscat illu. non pot a. agnoscere illu sine
motu. go primus motor hnt motu. Ex quo
et facile pto 3m. Appetitus ratis si: voluntas
scilicet motu. cum n. forma sup alio appeti
bit, ratis ratem, inchoatio inchoationem quodis
e voluntas. go primus motor hnt voluntate.

Principium si. Deo nunc intelligit mundum
solum in hnt, et hoc ab eterno non in tot,
verum. go e inmutabile. quia pot pto aut
ga mundi non fuit ab eterno. go in hnt.
go ab eterno Deo mundum non sit intelligit
alio saltem alio intellectus fuit q tu de sa
veritate dicere factu e. Confirmat.
me sedente Deo null me sedere, et me stan
te non null me sedere, go e inmutabile.

R.

R. Argto Conto ans .ol N. ggy. tm n. grad
 argtm mutatur qro factam ex parte et
 si: mutui. Et cum tra fuerit scubia tra
 ni casto eodem modo nunc tra intelligit
 mundu quo ab aeterno intellectu, qo ab
 aeterno dicit mundu non ad deum sul
 ni tra mensurandi alyca mensura qua
 antea non si: tra. et tra ex parte mundi.
 facta e mutao. Ad Corp. R. Eodem
 modo tm n. fit variat ex parte et. me
 n. stante null tra me sul tra, et me se
 dente null et me stant ex tra quo ipse
 ordinavit si post hanc definitioem. et tra tra
 e in variat mutatu tm eto..

Qui cis pto... si tra opul inditio hoc
 nra opul et mem tra, aly illa non quirit
 intente. qo - pto m. nam alyis pnt stabit
 et illam raem, si ceo q. hnt pnt melior
 nam. murel et alio videt et tm memi ab
 ipso

ipso meliori et sic non saluat ino libitus in melo;
no neq; admittendy a q; usq; in in finitū.
R. N. m. ad p: dices ut epe in pette q
primy melior repahat a meliori, q; ut aliquid
agat in aliud delect vel tūo manū eorū
cum aliis vel epe eiq; dem rāo cum illis.
atq; in mōnens nec hēt manū eorū, neq;
a eiq; dem rāo cum aliis meliorib; q; non
poterit aliqd; repati ab illis. Et hoc de
ente meliori in eā et q; om̄ meliorū pfectis;
Inno M. dore DEO opt. Max: in ater,
nam eius laudem et gloriā in eternū
duraturam dicta et scripta ad honorem
B. Mariae semper Virg: S. P. N. Bene,
dicti, Thomae Agnatis, S. Amanthi et
S. Martyni Landelini ac S. Catha-
rinae Mart: Om̄q; sanctorum sufficiant.
20. Aprilis anni j. 6. 30.

F. ROM
DINIS D
tor